

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії, ректор
університету
«26» березня 2025 року

ОМЕЛЬЧУК **Олег**
(підпис)

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ
для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
у 2025 році**

**м. Хмельницький
2025**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Порядок складання фахового вступного випробування.....	3
2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового вступного випробування.....	3
3. Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників.....	13
4. Список джерел, рекомендованих для підготовки до фахового вступного випробування.....	14

ВСТУП

На навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок можуть вступати абітурієнти, які здобули освітній ступінь бакалавра за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок або освітній ступінь бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за іншою спеціальністю та продемонстрували достатній рівень знань з тем, перелік яких винесено для оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти.

Метою проведення фахового іспиту з обліку та фінансів є встановлення рівня компетентностей і результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти освітнього рівня бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, з метою конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем магістра за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок в межах ліцензованого обсягу.

1. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування складається у формі письмових відповідей на тестові завдання з тем, що формують базові фахові компетентності, які визначають рівень підготовленості вступника у галузі обліку та фінансів.

Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією, головою якої призначається завідувач кафедри, гарант або член групи забезпечення освітньої програми. До складу комісії входять фахові науково-педагогічні працівники відповідної кафедри (кафедр).

Для проведення фахового вступного випробування кожному вступнику видається зошит, що містить 50 тестових завдань з тем, які включені до програми. На проведення фахового вступного випробування відводиться 1 година. Критерії оцінювання наведено у розділі 3 цієї програми.

2. Перелік тем, що виносяться для проведення фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування визначає рівень знань, умінь та компетентностей, що проявляються у здатності:

- 1) формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
- 2) професійно оперувати практичними навичками аналізу фінансового стану підприємства на підставі фінансової звітності та розробляти пропозиції щодо покращення фінансового стану підприємства;
- 3) застосовувати механізми розрахунків основних податків, зборів, обов'язкових платежів до державного та місцевих бюджетів України;

4) системно аналізувати податкові відносини у податковій системі держави та вміти застосовувати набуті знання та практичні навички з обчислення та сплати податків і зборів у професійній діяльності;

5) знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної системи; організацію бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях; методи і джерела формування доходів бюджету, напрями і форми фінансування видатків та проводити оцінку впливу показників бюджету на соціально-економічний розвиток держави в цілому;

6) застосовувати методику ведення фінансового обліку, відображення на рахунках обліку господарських операцій, заповнення облікових регістрів та форм звітності, вміти опрацьовувати і використовувати облікову інформацію в управлінні підприємством;

7) усвідомлювати особливості функціонування фінансів підприємств; організації грошового обороту підприємств; формування капіталу та активів підприємств;

8) розуміти сутність і порядок функціонування грошей і кредиту в ринковій економіці; виявляти особливості структури банківської та страхової системи України; порядку здійснення операцій банків і страхових компаній на фінансовому ринку.

9) відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в управлінському обліку, її систематизувати, узагальнювати у звітності та інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Тема 1. Фінансова звітність підприємств за НП(С)БО

Загальні вимоги до фінансової звітності. Регулювання фінансової звітності в Україні. Мета та склад фінансової звітності. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності.

Баланс (Звіт про фінансовий стан). Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі. Підготовка облікових даних для складання балансу. Методика і техніка складання балансу.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід). Загальна характеристика Звіту про фінансові результати. Джерела даних для складання Звіту про фінансові результати. Визнання, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Визначення економічних елементів операційних витрат. Розрахунок прибутку на акцію.

Звіт про рух грошових коштів. Призначення і структура Звіту про рух грошових коштів. Послідовність складання Звіту про рух грошових коштів: за прямим способом його ведення; за непрямим способом його ведення.

Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності в разі застосування прямого і непрямого методів. Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності. Порядок виявлення грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Визначення зміни величин грошових коштів за звітний період.

Тема 2. Фінансовий аналіз

Сутність та інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Сутність і завдання фінансового аналізу. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Види фінансового аналізу.

Аналіз активів підприємства. Економічна сутність і структура активів підприємства. Аналіз динаміки складу і структури активів підприємства. Аналіз складу і структури необоротних активів підприємства. Аналіз складу і структури оборотних активів. Аналіз запасів підприємства. Аналіз дебіторської заборгованості.

Аналіз джерел формування капіталу підприємства. Економічна сутність і структура джерел формування капіталу підприємства. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Аналіз складу і структури власного капіталу підприємства. Аналіз складу і структури поточних зобов'язань.

Аналіз ліквідності і платоспроможності. Сутність платоспроможності і ліквідності та їх значення. Класифікація активів за ступенем ліквідності та пасивів за терміновістю погашення. Показники ліквідності та їх економічна інтерпретація. Методика розрахунку показників ліквідності та їх аналіз.

Аналіз фінансової стійкості. Сутність фінансової стійкості. Фактори впливу на фінансову стійкість. Методика розрахунку та аналіз відносних показників фінансової стійкості.

Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства. Економічна сутність і види фінансових результатів. Горизонтальний аналіз формування фінансових результатів. Методика розрахунку показників рентабельності та їх аналіз.

Аналіз ймовірності банкрутства підприємства. Поняття та види банкрутства підприємства. Причини банкрутства. Методи діагностики банкрутства (моделі Альтмана, Тафлера) та інтерпретація її результатів.

Тема 3. Оподаткування

Основи оподаткування суб'єктів господарювання в Україні. Сутність і суспільне призначення податків. Поняття податку та збору. Функції податків, їх сутність та особливості прояву. Загальнодержавні податки і збори та їх характеристика. Місцеві податки і збори та їх характеристика. Елементи, що визначаються під час встановлення податків, та їх характеристика. Види систем оподаткування: загальна і спрощена.

Платники податків, їх права і обов'язки. Види та характеристика платників податків. Права та обов'язки платників податків.

Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір. Платники податку на доходи фізичних осіб. Податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Платники, об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору та порядок його розрахунку.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Платники, об'єкти та база оподаткування єдиним соціальним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Ставки ЄСВ, особливості їх застосування. Терміни сплати та подання звітності з ЄСВ.

Екологічний податок. Сутність та значення екологічного податку. Платники, податкові агенти, об'єкт, ставка і база оподаткування екологічного податку

Акцизний податок і мито. Платники, об'єкти та база оподаткування акцизним податком. Підакцизні товари та ставки. Види, платники та об'єкт оподаткування митом, порядок його сплати. Державне мито та порядок його справляння.

Рентна плата. Склад рентної плати. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування за рентною платою (водних та лісових ресурсів).

Місцеві податки і збори. Склад місцевих податків та зборів. Платники, об'єкт, база оподаткування та ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та земельного податку. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування та строки подачі звітності і сплати туристичного збору.

Податок на додану вартість. Сутність податку на додану вартість та його платники. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Операції, які звільнені та не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. База оподаткування та ставки податку на додану вартість. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету.

Спрощена система оподаткування. Сутність та значення спрощеної системи оподаткування малого підприємництва. Групи платників єдиного податку та їх порівняльна характеристика. Ставки єдиного податку. Податкові (звітні) періоди для суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування. Умови і порядок переходу на спрощену систему оподаткування для юридичних осіб.

Податок на прибуток підприємства. Сутність та значення податку на прибуток підприємства, його законодавче регулювання. Платники податку на прибуток підприємства. юридичні особи - резиденти, нерезиденти, особливі платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Порядок розрахунку фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток підприємства. Звільнення від оподаткування податком на прибуток

підприємства. Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування згідно з ПКУ.

Адміністрування податків, зборів, платежів. Податкова звітність. Податкові консультації. (Терміни надання індивідуальних податкових консультацій. Зміст запиту платників податків на отримання індивідуальної податкової консультації. Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій. Узагальнюючі податкові консультації. Наслідки застосування податкових консультацій). Способи здійснення податкового контролю. Види податкових перевірок. Податковий борг і порядок його погашення.

Відповідальність платників податку. Види відповідальності платника податку за порушення податкового законодавства. Умови притягнення до фінансової відповідальності згідно з Порядком накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення. (Види правопорушень платників податків, за які передбачено фінансову відповідальність згідно зі ст. 265 КЗпП. Розміри штрафних санкцій згідно зі ст. 265 КЗпП). Пеня, її сутність. Види штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

Тема 4. Бюджетна та податкова система

Сутність, призначення і роль бюджету держави. Місце і роль бюджету в системі фондів грошових коштів. Державний бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки. Місце і роль бюджету у фінансовій системі України. Державний бюджет як центральна ланка фінансової системи. Функції бюджету, їх характеристика. Державний бюджет як основний фінансовий план. Взаємозв'язок державного бюджету з іншими фінансовими планами України. Правовий характер бюджету, його чинники. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Сутність, принципи і завдання бюджетного планування в сучасних умовах господарювання. Етапи та методи бюджетного планування. Основи побудови Державного бюджету України.

Бюджетна політика держави. Економічна сутність, складові та види бюджетної політики. Бюджетна стратегія і бюджетна тактика держави в ринкових умовах господарювання.

Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Сутність бюджетного дефіциту та профіциту бюджету. Причини виникнення, види бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Види державного та місцевого боргу.

Бюджетна система та засади її побудови. Поняття та склад бюджетної системи України. Принципи побудови бюджетної системи (єдності, збалансованості, самостійності, обґрунтованості, ефективності та результативності, цільового використання коштів, публічності та прозорості). Бюджетна класифікація та її складові. Розмежування доходів між бюджетами. Розмежування видатків між бюджетами. Види міжбюджетних трансфертів та

порядок їх надання. Класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу. Розвиток міжбюджетних відносин, державний та місцеві бюджети.

Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади. Учасники бюджетного процесу та характеристика їхніх функцій. Організація контролю за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

Система доходів бюджету. Склад та види доходів Державного бюджету України. Склад та види доходів місцевих бюджетів. Організація мобілізації доходів бюджету. Податкові надходження, неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Трансферти.

Система видатків бюджету. Склад та види видатків Державного бюджету України. Склад та види видатки місцевих бюджетів. Бюджетне фінансування видатків. Принципи, форми та методи бюджетного фінансування. Порядок фінансування бюджетних установ та організацій. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура. Методи бюджетного фінансування.

Податкова система України. Податкова політика: сутність в системі державного регулювання економіки. Стратегія і тактика податкової політики.

Оцінка рівня податкового навантаження на макро- і мікрорівнях. Завдання, цілі та основні принципи податкової політики в Україні. Структура податкової системи. Функції, права та обов'язки контролюючих органів у сфері оподаткування.

Тема 5. Фінансовий облік за НП(С)БО

Загальнотеоретичні основи фінансового обліку. Сутність та завдання фінансового обліку. Характеристика видів обліку. Предмет та об'єкти фінансового обліку. Метод фінансового обліку (сутність та складові елементи: документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс, звітність). Облікова політика підприємства.

Облік грошових коштів. Облік готівки в касі підприємства. Облік грошових коштів на рахунках в банках.

Облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів. Облік довгострокової дебіторської заборгованості. Облік поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. Порядок визначення та облік резерву сумнівних боргів. Облік поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з підзвітними особами. Облік поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з різними дебіторами.

Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів. Документальне оформлення надходження та переміщення основних засобів. Облік капітальних інвестицій. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Методи нарахування та облік амортизації основних засобів. Облік інших необоротних матеріальних активів. Поняття нематеріальних активів, їх суть, класифікація та оцінка. Облік нематеріальних активів.

Облік фінансових інвестицій. Визначення та класифікація фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності.

Облік запасів. Поняття, класифікація запасів та їх оцінка. Методи оцінки запасів у разі їх вибуття. Документальне оформлення руху запасів. Облік виробничих запасів. Облік товарів.

Облік витрат виробництва та виходу продукції. Загальні принципи організації обліку витрат. Методи обліку виробничих витрат. Відображення виробничих витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

Поняття готової продукції. Методи оцінки готової продукції. Документальне оформлення відпуску готової продукції з виробництва, її реалізація. Облік готової продукції.

Облік довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових кредитів банку. Облік цільового фінансування. Облік поточних зобов'язань. Облік короткострокових кредитів банків.

Поняття зобов'язань підприємства, їх класифікація. Облік поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги. Облік поточних зобов'язань за розрахунками з оплати праці. Облік поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, військовий збір). Облік поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування (ЄСВ).

Облік доходів, витрат і фінансових результатів. Визнання та класифікація доходів і витрат. Оцінка доходу. Облік доходів за видами діяльності. Облік витрат діяльності підприємства. Облік витрат за економічними елементами. Порядок формування та облік фінансових результатів діяльності. Розкриття інформації про доходи і витрати у Примітках до фінансової звітності.

Визначення поняття власного капіталу, характеристика його складових. Облік власного капіталу. Облік зареєстрованого та неоплаченого капіталу. Облік резервного капіталу. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Синтетичний і аналітичний облік забезпечення майбутніх витрат і платежів. Поняття та облік цільового фінансування і цільових надходжень.

Тема 6. Управлінський облік

Сутність управлінського обліку. Завдання управлінського обліку в системі менеджменту. Види інформації для цілей прийняття рішень різними користувачами (історична і прогнозна, фінансова та управлінська інформація).

Класифікація і аналіз поведінки витрат. Класифікація витрат для цілей:

- оцінки запасів і визначення фінансового результату (витрати на продукцію та витрати періоду, прямі та непрямі витрати, основні та накладні витрати),
- прийняття управлінських рішень (змінні і постійні витрати, релевантні і нерелевантні витрати, дійсні, альтернативні і диференціальні витрати),
- контролю (контрольовані і неконтрольовані витрати)

Аналіз поведінки витрат. Змінні і постійні витрати, умовно-змінні і умовно-постійні витрати.

Системи калькулювання за методами повних і змінних витрат. Цілі і сутність калькулювання витрат. Калькулювання собівартості за методом повних витрат і методом змінних витрат.

Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку (CVP-аналіз). Мета і методи CVP-аналізу. Розрахунок і інтерпретація точки беззбитковості в натуральних одиницях і вартісному вимірі для одного виду продукту (товару, роботи, послуги). Розрахунок і інтерпретація обсягу діяльності в натуральних одиницях і вартісному вимірі для отримання цільового прибутку для одного виду продукту (товару, роботи, послуги).

Бюджетування на підприємстві. Сутність бюджетування, його організація на підприємстві. Види і послідовність складання бюджетів. Зміст операційних і фінансових бюджетів та порядок їх складання (бюджет продаж, бюджет виробництва, бюджет використання матеріалів і закупівель, бюджет заробітної плати, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет адміністративних і збутових витрат, бюджет руху грошових коштів, бюджет інвестицій).

Облік витрат за центрами відповідальності. Сутність центрів відповідальності. Види центрів відповідальності: центри витрат, центри доходу, центри прибутку і центри інвестицій. Оцінка ефективності результатів діяльності підрозділів за допомогою показників «рентабельність інвестицій» (ROI) і «залишковий дохід».

Тема 7. Фінанси підприємств

Основи фінансів підприємств. Сутність фінансів підприємств. Фінансові ресурси (кошти) підприємств. Сутність фінансової діяльності підприємства.

Грошовий оборот, грошові розрахунки підприємств. Грошовий оборот і система розрахунків підприємства. Безготівкові розрахунки. Готівкові розрахунки. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи. Порядок розрахунків платіжними дорученнями. Порядок розрахунків платіжними вимогами. Використання акредитивної форми розрахунків (види: підтверджений, непідтверджений, відзивний, безвідзивний. Порядок платежів за акредитивом). Розрахунки з використанням векселів (простий, переказний, доходний, дисконтний, облік, продаж векселів).

Грошові потоки підприємства. Сутність грошових потоків підприємства. Класифікація грошових потоків (за видами діяльності, вхідний/вихідний). Чисті грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності: формі розрахунку та напрями використання. Дисконтування грошових потоків. Ставка дисконтування.

Формування та розподіл прибутку. Економічний зміст та види прибутку підприємства (EBITDA, EBIT, чистий прибуток). Собівартість та її вплив на прибуток. Формування та розподіл прибутку підприємства.

Необоротні активи підприємства. Економічна сутність і призначення необоротних активів. Основні засоби підприємства, їх сутність та

характеристика. Знос і амортизація основних засобів. Нематеріальні активи підприємства поняття та класифікація. Амортизація нематеріальних активів. Методи оцінки інвестицій (методи NPV, IRR, період окупності). Види довгострокових фінансових інвестицій (пайові та боргові цінні папери).

Оборотні активи підприємств. Сутність оборотних активів у господарській діяльності підприємств. Класифікація оборотних активів. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства.

Капітал підприємства та його формування. Капітал як базова категорія фінансів підприємства (власний, залучений та позиковий капітал). Джерела формування та способи залучення капіталу (zareєстрований капітал, банківські кредити, корпоративні облігації, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, кредиторська заборгованість за розрахунками). Комерційний кредит як спосіб залучення позикового капіталу. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

Тема 8. Банківська справа та страхування

Гроші та кредит у ринковій економіці. Сутність і функції грошей. Формування пропозиції грошей. Грошова маса та її. Сутність інфляції та її види. Валютний курс. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований).

Структура банківської системи України. Національний банк України (НБУ) та комерційні банки. Статус НБУ, його завдання та функції (забезпечення стабільності грошової одиниці України, кредитор останньої інстанції для банків, регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні, банківське регулювання та нагляд). Структура банківської системи. Класифікація банків (банки з державною участю, банки іноземних банківських груп, банків з приватним капіталом, системно важливі банки). Формування та реалізація грошово-кредитної політики. Облікова ставка НБУ та її застосування у визначенні вартості кредитних ресурсів.

Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового обігу (право емісії грошових знаків, встановлення правил визначення платіжності банкнот і монет, забезпечення підтримання готівкової грошової маси в належному стані). Роль НБУ в регулюванні готівкового грошового обігу. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.

Комерційні банки в банківській системі України. Основні банківські операції: кредитні, депозитні, розрахунково-касові. Доходи (процентний, непроцентний) та витрати банку. Фінансовий результат банку та його розрахунок. Операції банків з формування власного капіталу. Сутність, структура і порядок формування власного капіталу банків. Роль резервів і фондів у формуванні капіталу банків.

Операції банків із залучення та запозичення коштів. Види вкладів (страхові, до запитання). Механізм нарахування відсотків (прості та складні відсотки). Сутність і функції кредиту. Форми кредиту та його види. Принципи

кредитування (поверненість, строковість, платність, цільове використання, забезпечення). Сутність та класифікація та порядок надання банківських кредитів (довгострокові, короткострокові). Факторинг, овердрафт як форми кредитування. Види операцій банків з цінними паперами.

Страхування. Сутність та класифікація страхування. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин. Ознаки страхового захисту. Страховий ризик. Страховий інтерес. Умовна та безумовна франшиза. Суброгація. Співстрахування і перестрахування. Диверсифікація страхових ризиків.

Місце страхування в системі економічних категорій та його функції. Принципи страхування. Призначення та основні критерії класифікації у страхуванні. Галузі, підгалузі та види страхування в Україні. Класифікація страхування за історичною та економічною ознакою. Юридична ознака поділу страхування на види.

Класифікація страхування за формами проведення. Добровільне обов'язкове страхування в Україні. Обов'язкове страхування та його сутність. Правова база здійснення обов'язкового страхування. Добровільне страхування, його сутність та види. Добровільне медичне страхування.

Страховий ринок та суб'єкти страхування. Зміст та структура страхового ринку. Інституціональна структура страхового ринку. Класифікація страхового ринку за галузевою структурою. Учасники страхового ринку: андерайтер, сюрвеєр, аварійний комісар, аджастер, диспашер. Роль посередників на страховому ринку. Функції страхового брокера і страхового агента. Стан і перспективи розвитку страхового ринку в Україні.

Страхові договори та їх види. Умови стандартних договорів страхування. Права і обов'язки сторін у страхуванні. Порядок укладання та реалізації страхового договору. Законодавче регулювання договорів страхування.

Страхова премія, страхова сума та страхове відшкодування, умовна та безумовна франшиза. Тарифна ставка: структура та методи розрахунку. Тариф бруто та його розрахунок. Поняття ризикової надбавки.

Фінансова стабільність страхової організації. Платоспроможність страхової організації. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії. Комплексний підхід до визначення фінансової надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика та методи її оцінки. Нормативний запас платоспроможності страховика. Фактичний запас платоспроможності страховика.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Фахове вступне випробування оцінюються від 100 до 200 балів. Вступник отримує 100 балів за надання вірних відповідей на десять тестових завдань, кожна наступна вірна відповідь на тестові питання оцінюються в 2,5 бали. Зміст відповідей оцінюється фаховою атестаційною комісією. Рішення про складання фахового вступного випробування приймається на засіданні фахової атестаційної комісії на підставі суми балів, що отримані вступником, за відповіді на тестові завдання згідно із шкалою (табл. 1). Вступник, який набрав менше 100 балів вважається таким, що не склав фахове вступне випробування.

Таблиця 1. Шкала переведення тестових балів з фахового вступного випробування до шкали 100-200 балів

Кількість вірних відповідей тестових завдань	Бал за шкалою 100–200
0-9	не складено
10	100
11	102,5
12	105
13	107,5
14	110
15	112,5
16	115
17	117,5
18	120
19	122,5
20	125
21	127,5
22	130
23	132,5
24	135
25	137,5
26	140
27	142,5
28	145
29	147,5
30	150
31	152,5
32	155
33	157,5
34	160
35	162,5
36	165
37	167,5

38	170
39	172,5
40	175
41	177,5
42	180
43	182,5
44	185
45	187,5
46	190
47	192,5
48	195
49	197,5
50	200

4. СПИСОК ДЖЕРЕЛ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (із змінами).
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17?find=1&text=%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9#w1_2
2. Біляк, Ю. В. Податкова система [Текст] : навч. посіб. / Ю. В. Біляк, З. М. Тітенко ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : НУБіП України, 2021. 633 с.
3. Лучко М.Р. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.
4. Ковальчук Н. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича: Рута, 2019. 336 с.
5. Томнюк Т. Л. Податкова система:навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
6. Дулік Т. О. Оподаткування в Україні : навч. посіб. Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро. 2020 . Ч. 1. 225 с.
7. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України : документ 2755-VI, редакція від 06.05.2023 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
8. Фінанси підприємств : підручник / Н. О. Власова [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Світ книг, 2018. 437 с.

9. Фінанси підприємств 2: навчальний посібник / О.О. Яцух О.О., В.Д. Цап, Н.Ю. Захарова, І.В. Демченко, М.І. Дмитров. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2020. 693 с.
10. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
11. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2000. 460 с.
12. Фінанси підприємств: навчальний посібник; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
13. Фінанси підприємств : навч. посіб. / С. О. Нікола. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.
14. Банківська система: навчальний посібник ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
15. Стечишин Т. Б., Луців Б. Л. Банківська справа: навчальний посібник. [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.
16. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
17. Операції банків і небанківських кредитних установ: підручник; за наук. ред.. А.М.Мороза. К.: КНЕУ, 2013. 543 с.
18. Гроші та кредит: навчальний посібник у схемах і таблицях: навч. посіб. / за ред. Примостки О.О. К.: КНЕУ, 2015. 452с.
19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України: від 07.02.2013 р. №73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print> 1370326239541384.
20. Бондар М. І. Звітність підприємства. Навчальний посібник / М. І. Бондар., К.: Центр навчальної літератури, 2017. 570 с.
21. Бюджетна система: тенденції розвитку. Під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
22. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
23. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік 1: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. 496 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/25426.pdf>
24. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. К. ЦНЛ.2020. 534с.

25. Гуцаленко Л. Управлінський облік: навчальний посібник. К.ЦНЛ. 2020. 370с.
26. Базилевич В. Д. Страхування: підручник. К.: Знання, 2012. 1019 с.
27. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 318 с.
28. Страхування: Теорія та практика: навч.-метод. посіб. За заг. ред. проф. Н. М. Внукової. Х.: Бурун Книга, 2011. 376 с.
29. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навчальний посібник. Суми. Сумський державний університет, 2020. 350 с.
30. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування: навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.
31. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

Затверджено рішенням кафедри
фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
21 березня 2025 року, протокол № 9.